

Znojemská dopravní společnost – PSOTA, s.r.o.

Dobšická 369/6

669 02 Znojmo

Místní provozní bezpečnostní předpis

pro

POSKYTOVÁNÍ OCHRANNÝCH NÁPOJŮ

Zpracovali: Steinmetz - Pakostová

Schválil:

.....

Dne: 18.12.2015

Platnost od: 18.12.2015

1. Základní informace o dokumentu

Dokument je zpracován v intencích ZP § 104 a souvisejících a dále pak NV 361/2007 Sb. a související:

Informační servis Ministerstva zdravotnictví ČR

Hygienická měření teplot pracovišť

Technologické podmínky a provozní zvyklosti obsažené ve výrobních postupech

Seznam zpracovaných rizik

1.1 Účel dokumentu

Stanovení hlavních zásad při poskytování ochranných nápojů dle platné legislativy.

1.2 Působnost dokumentu

Dokument je závazný pro zaměstnance společnosti, kteří zajišťují ochranné nápoje pro zaměstnance uvedených profesí.

1.3 Odpovědnost za aktuálnost a vhodnost dokumentu

Za aktuálnost a vhodnost dokumentu nese odpovědnost zaměstnanec organizace pověřený řízením bezpečnosti práce.

2. Definice pojmů

Ochranný nápoj – nápoj poskytovaný k ochraně zdraví zaměstnanců před tepelnou zátěží či zátěží chladem;

Mimořádně chladný den – venkovní teplota dosáhla hodnoty nižší než – 15 °C

Mimořádně teplý den – venkovní teplota dosáhla hodnoty vyšší než + 30 °C

Dostupnost ochranných nápojů – nápoje poskytované k ochraně zdraví zaměstnanců. (ON), se poskytují na pracovišti nebo v jeho bezprostřední blízkosti tak, aby byly snadno a bezpečně dostupné;

Poskytování ON – za podmínek, kdy

- tepelná zátěž z pracovního prostředí spolu s fyzickou zátěží vede ke ztrátě tekutin zaměstnance potem a dýcháním vyšší než 1 litr za směnu,
- na venkovních pracovištích jestliže teploty vzduchu na pracovním místě po dobu přesahující polovinu směny se rovná nebo je vyšší než 28 °C,
- na pracovištích s teplotou 4 °C a nižší;

Poskytované množství ON

- při ztrátě více než 1 litr tekutin za směnu musí být poskytováno nejméně 70% tekutin ztracených potem a dýcháním,
- na venkovních pracovištích, kdy teplota vzduchu se rovná nebo přesahuje 28 °C alespoň polovinu směny musí být poskytováno nejméně 70% tekutin ztracených za směnu potem a dýcháním,
- na pracovištích s teplotou 4 °C a nižší se poskytují teplé nápoje v množství alespoň půl litru za směnu.

Horní hranice množství poskytovaných ON není stanovena.

Vhodné složení ON – nápoj poskytovaný k ochraně zdraví zaměstnanců musí být zdravotně nezávadný, musí mít vhodnou teplotu, nesmí obsahovat více než 6,5 hmotnostních procent cukru (vhodné maximální doporučené množství je méně než 2,5 objemových procent) a množství alkoholu nesmí překročit 1 hmotnostní procento (tomu vyhoví pouze nealkoholické pivo nebo pivo se sníženým obsahem alkoholu, nikoli však výčepní tzv. desítka!), přičemž ON pro mladistvé nesmí obsahovat žádný alkohol (tedy ani nealkoholické pivo s obsahem 0,4 hmotnostního procenta).

Vhodné vlastnosti ON – (dle Inf.servisu Ministerstva zdravotnictví ČR)

- teplota ON v létě 16 °C (min. 10 °C)
v zimě 20 až 25 °C (min. 16 °C)
- obsah minerálních látek – obdobný jako v potu – optimální hodnoty: Ca^{2+} více než 40 - 80 mg/l, K^+ více než 1 mg/l, Na^+ méně než 20 mg/l, Cl^- méně než 25 mg/l, SO_4^- méně než 25 mg/l, NO_3^- méně než 10 mg/l
- obsah vitaminů – není nutný
- chuťové vlastnosti – takové, aby byl ochotně přijímán
- doporučené množství ON
  - minimální množství 1,5 litru za směnu
  - při extrémních venkovních podmínkách až 2,5 litru za směnu

Vhodné ON – (dle Informačního servisu Ministerstva zdravotnictví ČR)

Nevhodné ON – (dle Informačního servisu Ministerstva zdravotnictví ČR)

- káva, kakao, silný čaj, alkoholické nápoje (pro svůj silný dehydratační účinek), kolové limonády (vysoký obsah cukru),
- málo vhodné jsou vody syčené oxidem uhličitým,
- v omezené míře lze použít ovocné a bylinkové čaje a ředěné džusy nebo ovocné šťávy,
- iontové a energetické nápoje jsou vhodné spíše pro sportovní zátěž;

3. Použité zkratky

- BP** – bezpečnost práce
hod. – hodina
mg/l – miligramů na litr
ON – ochranný nápoj

4. Poskytování ON

V souladu s platnou legislativou jsou ON poskytovány zaměstnancům na stanovených pracovištích **bezplatně**.

Nárok vzniká při trvalé práci zařazené v NV do třídy práce **IIb** a vyšší, pokud je vykonávána za podmínek, kdy jsou v pracovním prostředí překračovány limity maximální přípustné operativní teploty stanovené pro příslušnou třídu práce

- ztráta potem a dýcháním více než 1,25 l za osmihodinovou směnu,
- při trvalé práci na venkovních pracovištích, pokud je teplota naměřená ve stínu v časovém rozmezí 10 až 17 hodin vyšší než hodnota operativní teploty stanovená pro danou třídu práce,
- při trvalé práci na uzavřených pracovištích, kde musí být z technologických důvodů udržována teplota 4 °C a nižší
- při trvalé práci na venkovních pracovištích, pokud jsou nižší venkovní teploty naměřené v průběhu pracovní doby nižší než 4 °C.

Poskytované množství – viz výše.

4.1 **Odpovědný zaměstnanec a zaměstnanci oprávnění k výdeji**

Za aktuálnost a vhodnost dokumentu nese odpovědnost zaměstnanec organizace pověřený řízením bezpečnosti práce.

Zaměstnanci oprávnění k výdeji – viz příloha.

5. **Související dokumenty**

Zákoník práce (Zákon 262 / 2006 Sb. s platností r.2007)

Zákon 258 / 2000 Sb.

NV 178 / 2001 Sb.

NV 523 / 2002 Sb.

NV 441 / 2004 Sb.

Informační servis Ministerstva zdravotnictví ČRBHP 7 / 2007

Hygienická měření teplot pracovišť

Technologické podmínky a provozní zvyklosti obsažené ve výrobních postupech

6. **Související vzory**

Nejsou

7. Rušené dokumenty

Dosavadní MPBP ze dne 18.06.2012

8. Přílohy

1. Seznam pracovišť, na nichž jsou poskytovány ON
2. Seznam poskytovaných ON
3. Seznam zaměstnanců oprávněných k výdeji (funkce, popř. jména)
4. Mikroklimatické podmínky a třídy práce dle NV 523/2002 Sb.

příloha 1

Seznam pracovišť, na nichž jsou poskytovány ON

Dílny
ČS PHM
Venkovní prostory
Dopravní prostory

příloha 2

Seznam poskytovaných ON

Minerální vody
Stolní vody
Bylinkové a ovocné čaje v omezené míře
Zelená čaj
Černý čaj
Ovocné šťávy
Vody s ovocným sirupem
Ředěné džusy

příloha 3

Seznam zaměstnanců oprávněných k výdeji (funkce, popř. jména)

Vedoucí zaměstnanci jednotlivých úseků

příloha 4

Z níže uvedené tabulky plyne, že mikroklimatické podmínky odpovídají třídě práce **II. b.**

Mikroklimatické podmínky a třídy práce dle NV 361/07 Sb.

- Přípustné hodnoty mikroklimatických podmínek jsou stanoveny v závislosti na tepelné produkci organismu, která je dána charakterem a intenzitou vykonávané práce.
- Při hodnocení mikroklimatických podmínek se vychází z těchto zásad:
  - tepelná produkce organismu se pokládá pro účely tohoto předpisu za rovnou energetickému výdeji,
  - stanovení energetického výdeje je pro tyto účely přípustné z tabelárních hodnot, jestliže nejsou známy hodnoty energetického výdeje, je možno zařadit posuzovanou práci do tříd práce podle příkladových činností uvedených v tabulce,
  - energetický výdej (M) se vyjadřuje v brutto hodnotách, tj. v hodnotách zahrnujících i bazální metabolismus (BM), jednotkou je (W), resp. v přepočtu na 1 m² tělesného povrchu (WM)²
  - činnosti se zařazují do tříd práce (tabulka) podle průměrného energetického výdeje vynakládaného na efektivní dobu práce; po tuto dobu práce se energetický výdej vypočítá jako časově vážený průměr z hodnot energetického výdeje vynakládaného na pracovní činnost hlavní a vedlejší; v případě, že době trvání vedlejší činnosti přesáhne 30% efektivní doby práce, hodnotí se obě činnosti samostatně.
- Na uzavřených pracovištích musí být zajištěny hodnoty mikroklimatických podmínek. Na pracovištích třídy I a IIa musí být ještě dodrženy tyto požadavky:
  - rozdíly teplot vzduchu mezi úrovní hlavy a kotníků nesmí být větší než 3°C,
  - asymetrie radiační teploty od oken nebo jiných chladných svislých povrchů nesmí být větší než 10°C,
  - asymetrie radiační teploty od teplého stropu nebo jiných vodorovných povrchů nesmí být větší než 5 °C,
  - intenzita osálení hlav nesmí být větší než 200 W.M⁻².

TŘÍDA PRÁCE	PŘÍKLADY ČINNOSTÍ
I	práce v sedě s minimální pohybovou aktivitou (kancelářské administrativní práce, kontrolní činnost v dozornách a velínech), práce vsedě spojená s lehkou manuální prací rukou a paží (psaní na stroji, práce s PC, jednoduché šití, laboratorní práce, sestavování nebo třídění drobných lehkých předmětů)
II a	výstupní kontrola, řízení osobního vozidla za běžných podmínek; práce ve stoje občasně spojená s pomalou chůzí po rovné podlaze s přenášením lehkých břemen nebo překonáváním malých odporů (vaření, strojní opracovávání a montáže malých lehkých dílců, kusová práce nástrojařů a mechaniků, prodavači)
II b	práce v sedě s trvalým zapojením obou rukou, paží a nohou (dělnice v potravinářské výrobě, mechanici, strojní opracování a montáž středně těžkých dílů, práce na ručním lisu, řidiči nákladních vozidel , traktorů, autobusů , trolejbusů a ostatních drážních vozidel); práce ve stoje s trvalým zapojením obou rukou, paží a nohou s přenášením břemen do 10 kg (prodavači při silné frekvenci zákazníků, lakýrníci, svařování, soustružení , strojové vrtání, dělník v ocelárně, valcír hutních materiálů, tažení nebo tlačení lehkých vozíků);
III a	práce ve stoje s trvalým zapojením obou horních končetin občas v předklonu nebo v kleče, chůze (údržba strojů, mechanici, obsluha koksově baterie, práce ve stavebnictví – skládání panelů na

	stavbách pomocí mechanizace, skladníci s občasným přenášením břemen do 15 kg, řezníci na jatkách, zpracování masa, pekaři, malíři pokojů, operátoři poloautomatických strojů, vystrojování vnitřku karoserií v automobilovém průmyslu, obsluha válcovacích tratí v kovoprůmyslu, hutní údržba, průmyslové žehlení prádla, čištění oken, ruční úklid velkých ploch, strojní výroba v dřevozpracujícím průmyslu);
III b	práce ve stoje s trvalým zapojením obou horních končetin, trupu, chůze (práce ve stavebnictví – kladení cihel při tradiční výstavbě, skládání cihel, čištění menších odlitků sbíječkou a broušením, příprava forem na 15 – 50 kg odlitky, foukači sklad – výroba velkých kusů, obsluha gumárenských lisů, práce na lisu v kovárnách, chůze po zvlněném terénu bez zátěže zahradnické práce a práce v zemědělství);
IV a	práce spojená s rozsáhlou činností svalstva trupu, horních i dolních končetin(práce ve stavebnictví, práce s lopatou ve vzpřímené poloze, přenášení břemen o váze 25 kg, práce se sbíječkou práce v lesnictví s jednomužnou a dvoumužnou motorovou pilou, svoz dřeva, práce v dole – chůze po rovině a v úklonu do 15 stupňů, práce v slévárnách, čištění a broušení velkých odlitků, příprava forem pro velké odlitky, strojní kování menších kusů, plnění tlakových nádob plyny);
IV b	práce spojená s rozsáhlou a intenzivní činností svalstva trupu, horních i dolních končetin(práce na důlních pracovištích s ruční ražbou – práce se sbíječkou, práce v lomech, práce v zemědělství s vysokým podílem ruční práce, ruční sekání s kosou, strojní kování větších kusů);
V	práce spojená s rozsáhlou a velmi intenzivní činností svalstva trupu, horních i dolních končetin (transport těžkých břemen, např. pytlů s cementem, výkopové práce, práce sekerou při těžbě dřeva, práce v úklonu 15 – 30 stupňů, ruční kování velkých kusů, práce na důlních pracovištích s ruční ražbou v nízkých slojích)